

Riktlinjer för buller från musikverksamhet

Inledning

Musikevenemang blir ett allt vanligare inslag i nöjesutbudet. I takt med att utbudet ökar så syns också en ökad risk för bullerstörningar.

Det är alltid den som är verksamhetsutövare som är ansvarig för att riktvärdet för höga ljudnivåer inte överskrids och inte utsätter grannar eller andra verksamheter för störningar eller olägenheter. Besökare ska kunna njuta av musiken utan risk för hörselskador och boende i närheten ska inte störas av musikverksamhet. Om en verksamhetsutövare har väl fungerande rutiner och regelbundna kontroller finns goda förutsättningar att upptäcka om exempelvis musiken spelas för högt.

Buller och höga ljudnivåer som kan medföra olägenhet för omgivningen och människors hälsa är inte tillåtet, enligt 9 kap. 1 § 3 st. och 3 § miljöbalken (1998:808). Ett exempel på en sådan olägenhet är när närboende till en verksamhet som spelar hög musik riskerar att få sin nattsömn störd.

Syfte

I 2 kap. 3 § miljöbalken anges följande:

Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall utföra de skyddsåtgärder, iakttä de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte skall vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik.

Dessa försiktighetsmått skall vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

I denna riktlinje anges att en verksamhetsutövare är skyldig att vidta nödvändiga begränsningar och försiktighetsmått för att säkerställa att verksamheten inte innebär skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljö. Begränsningar kan avse verksamhetens totala omfattning eller särskilda enheters omfattning, men också t.ex. under vilken tid verksamheten får bedrivas, eller att verksamheten inte får bedrivas under vissa förhållanden.

I andra stycket anges en försiktighetsprincip som ställer upp krav på att en verksamhetsutövare vidtar åtgärder så snart risk föreligger att en verksamhet kan motverka miljöbalkens mål.

Mot den bakgrunden är en verksamhetsutövare, enligt 2 kap. 2, 3 § § miljöbalken, skyldig att vidta de åtgärder som krävs för att förhindra olägenhet för människors hälsa. Det betyder att en verksamhetsutövare bär ett eget ansvar för bullerkällor och är skyldig att se till så att ljudnivåerna i verksamheten inte överskrider tillåtet riktvärde. Med stöd i miljöbalkens bestämmelser kommer krav att ställas på att verksamhetsutövaren regelbundet genomför egenkontroller för att säkerställa att försiktighetsmått iakttagits och är inom tillåtet riktvärde.

Vid musikunderhållning med höga ljudvolymmer får ljudnivån inte överskrida 55 dBA vid närliggande bostadsfasad under pågående verksamhet. Det är upp till verksamhetsutövaren själv att säkerställa en ljudisolering som uppfyller kraven på ljudnivåns riktvärde.

Om det till exempel handlar om nattklubbsverksamhet med musikuppträdanden ska hänsyn tas till om lokalen och dess belägenhet är lämplig utifrån gällande bestämmelser om höga ljudnivåer. Det gäller även högtalarförstärkt musik.

Så säger bestämmelserna

Det är Folkhälsomyndighetens riktvärde som används för bedömning av musikbuller. Mätningen utgår främst från rum i bostäder. Dessa riktvärden är strängare än för andra ljud eftersom ljud från musik som tränger in i bostaden ofta upplevs som mer störande än annat ljud vid samma ljudnivå.

Riktvärdet är därför satt till en relativt låg nivå, 25 decibel (dBA) då de som utsätts för musikbuller ofta uppger att de är störda redan vid låga ljudnivåer. Eftersom en vanlig bostadsfasad enligt Boverket reducerar ljudet med cirka 30 (dBA) anses en högsta ljudnivå utomhus vid bostadsfasad få vara 55 dBA.

En verksamhet som spelar musik utomhus på en veranda eller uteservering ska alltså inte spela musik med högre ljudnivåer än att detta gränsvärde kan hållas vid närliggande husfasader.

Vad innebär riktlinjerna för den som är verksamhetsutövare?

Det är du som verksamhetsutövare som ansvarar för att riktvärdet för höga ljudnivåer inte överskrids och att ljudnivån är godkänd både för besökare och personal. Ljudnivån från musikanläggningen och gästerna får inte överskrida Folkhälsomyndighetens allmänna råd om höga ljudnivåer. Kraven gäller både inomhus och utomhus.

För att minska risken för höga ljudnivåer är det viktigt att både du som verksamhetsutövare och fastighetsägaren känner till vilken ljudisolering som finns mellan lokalen och bostäder i och runt omkring fastigheten. Då kan du minimera störningsrisken till grannarna genom att antingen ljudisolera eller anpassa musikanläggningen utifrån fastighetens förutsättningar. Ibland kan det vara så enkelt som att rikta om högtalarna.

Kunskap och förebyggande arbete

Som verksamhetsutövare behöver du själv kunna visa att din verksamhet följer reglerna om ljudnivåer. Det innebär bland annat att du måste ha kunskap om var närmaste bostäder ligger och hur musiken kommer att påverka omgivningen. Du behöver också kunna utföra de undersökningar och vidta de försiktighetsåtgärder som behövs för att musiken inte ska leda till olägenhet.

Verksamhetsutövarens egenkontroller

Vid musikarrangemang har du som verksamhetsutövare ansvar för att kontrollera din verksamhet genom så kallad egenkontroll. Ansvaret att kontrollera sin verksamhet enligt 26 kap 19 § miljöbalken innebär att du ska:

- Aktivt planera och kontrollera verksamheten för att förebygga eller motverka negativa effekter på människors hälsa
- Hålla dig informerad om hur verksamheten påverkar miljön och lämna förslag på kontrollprogram eller förbättringsåtgärder till tillsynsmyndigheten vid behov.
- Utföra nödvändiga undersökningar av verksamheten enligt miljöbalken för tillsynsändamål, inklusive ljudnivåmätningar och andra kontroller vid klagomål på buller.

- Vid ljudvolym över 55 dBA, vidta ljudreducerande åtgärder mellan ljudkällan och omgivande bebyggelse för att skydda det offentliga rummet och omgivningen från störningar.
- Dokumentera vidtagna åtgärder och regelbundet kontrollera dem genom verksamhetens egenkontrollprogram.
- Säkerställa att verksamhetens egenkontroll är dokumenterad och tillgänglig för tillsynsmyndigheten.

Det gäller vid evenemang

Konsert-, evenemangs- och klubbverksamhet är inte anmälnings- eller tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet. Däremot är de så kallade allmänna hänsynsreglerna i miljöbalken tillämpliga för alla typer av verksamheter som riskerar att medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Den som vill arrangera ett evenemang ska, enligt miljöbalken, välja en plats som är lämplig utifrån minsta möjliga intrång och olägenhet för människors hälsa och miljö.

Av 2 kap. 1 § miljöbalken framgår att det vid bland annat tillsyn är den som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som har en skyldighet att visa att de allmänna hänsynsreglerna följs. Det är bygg- och miljönämnden som bedriver tillsyn över efterlevnaden av reglerna i miljöbalken.

Tillsyn

Tillsyn utförs av kommunens miljö- och hälsoskyddsinspektörer vid olika tillfällen under ett år, där bland annat egenkontrollerna hos verksamhetsutövaren begärs in för granskning. Om bygg- och miljönämnden får in en anmälan om klagomål är det främst ljudnivåerna hos den klagande som utreds. Om klagomålet styrks kan bygg- och miljönämnden komma att förelägga berörd verksamhetsutövare om åtgärder för att komma till rätta med störningskällan.

Tillfälliga störningar

Tillfälliga störningar bedöms inte som olägenhet för människors hälsa, vilket framgår av 9 kap 3 § miljöbalken. Vad som är en tillfällig störning avgörs i varje enskilt fall.

Så säger lagen om verksamhetsutövarens ansvar

Enligt miljöbalken ska verksamhetsutövaren skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet (2 kap. 2 §).

Det innebär att du som ska anordna en konsert, ett evenemang eller en klubbverksamhet behöver ta reda på var närmaste bostäder är belägna och hur din verksamhet kan påverka omgivningen. Du behöver också ha kunskap om de riktvärden och regelverk som eventuellt gäller för din verksamhet.

Enligt Miljöbalken är du som verksamhetsutövare också skyldig att utföra de skyddsåtgärder, iakta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller för miljön (2 kap. 3 §).

I samma syfte ska vid yrkesmässig musikverksamhet ska bästa möjliga teknik användas.

Dessa försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön, d.v.s. redan innan skada eller olägenhet har uppkommit.

I fråga om konserter, evenemang och klubbverksamhet kan det bland annat handla om att se över lokalens luftljuds- och stomljudsisolering, se över placering av högtalare eller justera

Ljudnivån för att minimera risken för störningar i närliggande bostäder.

För dig som vill veta mer om riktvärden för buller inomhus

Det är Folkhälsomyndighetens riktvärden för buller inomhus, FoHMFS 2014:13, som tillämpas när vi bedömer om bullerstörningen utgör en olägenhet. Riktvärdena gäller dygnet runt och är framtagna för att säkerställa en ljudnivå som innebär att man inte ska vara störd i sin bostad och kunna få den återhämtning och vila som behövs.

I nedanstående tabell finns riktvärdena, som anges som maximalt ljud och ekvivalent ljud. Ekvivalent ljudnivå är ljudnivån under en viss tidsperiod, ett slags medelvärde. För buller från musik är det 25 dBA ekvivalent ljudnivå som gäller.

Maximalt ljud	LAFmax *	45 dB
Ekvivalent ljud	LAeq,T **	30 dB
Ljud med hörbara tonkomponenter	LAeq,T **	25 dB
Ljud från musikanläggningar	LAeq,T **	25 dB

- * Den högsta A-vägda ljudnivån.
- ** Den A-vägda ekvivalenta ljudnivån under en viss tidsperiod (T).

Vid ansökan om serveringstillstånd

Vid prövning av nya serveringstillstånd till exempel, är det önskvärt att sökanden anger vilken typ av musik eller bakgrundsmusik som är tänkt att spelas. Kommunen kan komma att begära in kompletterande dokumentation till ansökan om serveringstillstånd om tilltänkta ljudnivåer, samt vilka begränsningar som iakttagits för att förhindra olägenhet för omgivningen och människors hälsa.

Lagstöd

Följande lagstiftning i miljöbalken är grunden till reglerna om ljudnivåer. Lagstiftningen utvecklas vidare i de allmänna råden från Folkhälsomyndigheten.

- 2 kap. 1 § Beviskravet: Verksamheten ska kunna visa att den inte skadar människors hälsa.
- 2 kap. 2 § Kunskapskravet: Verksamheten ska ha den kunskap som behövs.
- 2 kap. 3 § Försiktighetsprincipen: Verksamheten ska förebygga störningar.
- 2 kap. 6 § Lokaliseringsprincipen: Verksamheten ska välja plats med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa.
- 2 kap. 7 § Rimlighetsavvägning: Vid beslut om föreläggande eller förbud ska hälsoynytta jämföras med kostnaden som åtgärden innebär för verksamheten.
- 9 kap. 3 §: Olägenhet för hälsan är en störning som inte är ringa eller helt tillfällig.
- 26 kap. 19 §: Verksamheten ska ha en egenkontroll för att systematiskt och på eget initiativ förebygga störningar.
- 26 kap. 22 §: Verksamheten kan behöva göra egna undersökningar om det behövs.